

РОЗПОДІЛ ЧОРНОВІЛЬХОВИХ НАСАДЖЕНЬ ЗА ВІКОМ У ВОЛИНСЬКОМУ ТА ЖИТОМИРСЬКОМУ ПОЛІССІ

Інформація щодо розподілу лісових насаджень деревних порід за класами віку дозволяє організувати наукові дослідження, результати яких давали б змогу достатньо повно їх характеризувати у динаміці. Виявити наявність певних факторів, які могли впливати на даний розподіл. Крім того, вони важливі з огляду практичного використання, адже дозволяють спрогнозувати їх розвиток, проектувати і своєчасно проводити необхідні лісгосподарські заходи направлені на їхнє відновлення, вирощування та експлуатацію.

Вільха чорна належить до аборигенних лісоутворюючих деревних порід. Деревостани з участю вільхи чорної становлять 6 % від загальної площі лісового фонду регіону досліджень. Матеріали свідчать, що у всіх областях регіону дослідження простежуються схожі тенденції (табл. 1). Так, у всіх них найбільші площі займають насадження з участю вільхи чорної V, VI та VII класів віку: у Волинській області – відповідно 17329 га (17,41 %), 27522 га (27,64 %) та 16954 га (17,02 %); у Рівненській області – 10805 га (16,91 %), 17104 га (26,76 %) та 8719 га (13,64 %) і у Житомирській області – 4412 га (11,46 %), 8546 га (22,2 %) та 6049 га (15,72 %). Всього у регіоні загальна площа цих насаджень складає 117440 га або 58,14 %. Значна кількість пристигаючих, стиглих і перестійних насаджень повинна вказувати на наявність певних факторів, що призвели до цього, а також на їхню тотожність у різних областях регіону. Серед чинників, які зумовлюють цей розподіл можна відмітити природні та антропогенні (або їх сукупність).

Таблиця 1. Розподіл насаджень з участю вільхи чорної за класами віку у розрізі областей у Волинському та Житомирському Поліссі (за даними обліку лісового фонду 2017 р.)

Клас віку	Адміністративна область						Всього	
	Волинська		Рівненська		Житомирська			
	га	%	га	%	га	%	га	%
I	3888	3,90	2030	3,18	1460	3,79	7378	3,65
II	7322	7,35	5477	8,57	3524	9,15	16323	8,08
III	7649	7,68	5771	9,03	3127	8,12	16547	8,19
IV	9694	9,73	7239	11,33	3238	8,41	20171	9,99
V	17329	17,41	10805	16,91	4412	11,46	32546	16,11
VI	27522	27,64	17104	26,76	8546	22,20	53172	26,33
VII	16954	17,02	8719	13,64	6049	15,72	31722	15,70
VIII	6237	6,26	4502	7,04	4485	11,65	15224	7,54
IX	2051	2,06	1491	2,33	2455	6,38	5997	2,97
X	749	0,75	601	0,94	1080	2,81	2430	1,20
XI та >	198	0,20	173	0,27	119	0,31	490	0,24
Разом	99593	100	63912	100	38495	100	202000	100

До антропогенних факторів можна віднести те, що поширеною практикою у 60-70 роках минулого століття було створення насаджень з участю вільхи чорної у не притаманних для неї лісорослинних умовах, зокрема у суборах і рідше борах (вільху чорну досить часто відносять до меліоративних і ґрунтопокращуючих порід). Також під час штучного лісовідновлення у вологих сугрудах і ґрудах відбувається заміна вільхи чорної на інші деревні породи, так як вважається що вона є гігрофільною породою і зростає у сирих і мокрих гігротопях.

Серед природних чинників можна відмітити те, що в останні декілька десятиліть відбуваються зміни кліматично-погодних умов (підвищення температури повітря, тривалі посушливі періоди, зменшення кількості опадів у вегетаційний період), в результаті чого погіршуються процеси відновлення деревостанів з участю вільхи чорної.

Виходячи з цього, потрібні провести дослідження і детально прослідкувати причини формування такого розподілу.